SUOSITUKSET

KOMISSION SUOSITUS,

annettu 11 päivänä heinäkuuta 2011,

Tutkimusaloitteen ”Lisää vuosia, parempaa elämää – väestörakenteen muutoksen tuomat mahdollisuudet ja haasteet” yhteissuunnittelusta

(2011/413/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 181 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Yli 65-vuotiaiden eurooppalaisten määrän odotetaan nousevan merkittävästi (yli 42 prosenttia) 87 miljoonasta vuonna 2010 124 miljoonaan vuonna 2030 ([1]). Elinajan odotteen jatkuva nousu on viime aikojen merkittävä saavutus. Se lisää kuitenkin samalla talouden, yhteiskunnan ja julkisen rahoituksen kestävyyden haasteita.

(2) Väestön ikääntymisen johdosta tarvitaan enemmän ikäperusteisia julkisia tulonsiirtoja ja palveluja. Ikääntymisen arvioidaan vaikuttavan julkiseen talouteen merkittävästi lähes kaikissa jäsenvaltioissa. Nykyisten politiikkojen perusteella ikäperusteisten julkisten kustannusten odotetaan nousevan EU:ssa keskimäärin 4,75 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuoteen 2060 mennessä, tämä johtunee erityisesti eläkkeiden, terveydenhuollon ja pitkäaikaishoidon kustannuksista (hoitoalalla aiheutuu ongelmia myös ammattitaitoisen työvoiman vähenemisestä ja usein riittämättömästä koulutuksesta) ([2]).

(3) Työikäisen väestön määrän väheneminen noin 50 miljoonalla vuosina 2010–2060 ja tästä aiheutuva huoltosuhteen nousu, joka tapahtuu suurelta osin jo ennen vuotta 2030, saattaa hidastaa BKT:n kasvua, ellei sitä voida kompensoida nostamalla työvoiman kaikkien ryhmien osallistumis- ja työllisyysastetta ja lisäämällä tuottavuuden kasvua ([3]).

(4) Väkiluvun väheneminen ja väestön ikääntyminen huomioon ottaen yhteiskunta hyötyy merkittävästi vanhusten aktiivisen ja terveen elämän pidentymisestä, kun heidät pidetään kauemmin taloudellisessa ja yhteiskunnallisessa toiminnassa ja he voivat elää itsellisinä pidempään. Tämä parantaa ikääntyneiden ja heidän hoitajiensa elämänlaatua, lisää sosiaaliturvajärjestelmien (eläkkeet, terveydenhuolto ja pitkäaikaishoitojärjestelmät) kestävyyttä ja luo laajoja uusia markkinamahdollisuuksia hyvään ikääntymiseen liittyville innovatiivisille ratkaisuille.

(5) Eurooppa 2020 -strategiassa yksilöitiin väestön ikääntyminen älykkään, kestävän ja sisällyttävän kasvun haasteeksi ja mahdollisuudeksi. Lippulaivahankkeissa ”Eurooppalainen digitaalistrategia ([4])”, ”Innovaatiounioni ([5])”, ”Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma” ja ”Euroopan köyhyydentorjuntafoorumi” ikääntyminen on keskeinen aihealue. Euroopan työllisyysstrategian joustavassa työsuhdeturvapolitiikassa tunnustetaan, että työmarkkinoille osallistumisen parantamiseksi ja nykyisten esteiden poistamiseksi on henkilöstöpolitiikkaan sovellettava kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja työhön elinkaarilähestymistapaa.

(6) Komissio ehdotti 6 päivänä syyskuuta 2010 vuoden 2012 nimeämistä Aktiivisen ikääntymisen eurooppalaiseksi teemavuodeksi. Tavoitteena on tukea jäsenvaltioiden pyrkimyksiä edistää ikääntyvien pysymistä työelämässä ja hyötyä heidän kokemuksistaan sekä kannustaa heitä toimimaan aktiivisesti yhteiskunnassa ja elämään mahdollisimman terveellistä, itsellistä ja tyydyttävää elämää ([6]).

(7) Ikääntymisprosessiin ja sen yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin liittyvää tietopohjaa on vahvistettava kiireellisesti tosiasioihin perustuvan päätöksenteon tukemiseksi.

(8) Edellä mainittuun haasteeseen vastaamiseksi ja mahdollisuuksien hyödyntämiseksi tarvitaan toiminnan yhteensovittamista helpottamaan korkealaatuista tutkimusyhteistyötä, jonka tavoitteena on tuottaa tutkimusnäyttöä toimien tueksi.

([1]) Yli 65-vuotiaiden eurooppalaisten määrä lähes kaksinkertaistuu seuraavien 50 vuoden aikana – vuoden 2010 87 miljoonasta 153 miljoonaan vuonna 2060 – Eurostat, Europop2010 väestöennusteet.
([2]) *Ibidem*.
([3]) KOM(2009) 180 lopullinen: EU:n väestön ikääntymisen vaikutusten käsittely (väestön ikääntymistä koskeva kertomus 2009).
([4]) 9981/1/10 REV 1.
([5]) 14035/10
([6]) Työllisyyttä, sosiaalipolitiikkaa, terveyttä ja kuluttajapolitiikkaa käsittelevän neuvoston päätelmät joulukuussa 2010 (18132/10).

(9) Kilpailuneuvosto yksilöi kokouksessaan 26 päivänä joulukuuta 2010 [1] useita mahdollisia yhteissuunnittelualoitteita, joihin kuuluu myös aloite ”Lisää vuosia, parempaa elämää – väestörakenteen muutoksen tuomat mahdollisuudet ja haasteet”, aloiksi, joilla tutkimuksen yhteisellä suunnittelulla tuotettaisiin merkittävää lisäarvoa jäsenvaltioiden nykyisellään pirstaloituneelle tutkimustoiminnalle. Sen vuoksi kilpailuneuvoston päätelmissä tunnustetaan tarve käynnistää tätä aihetta koskeva yhteisesti suunniteltava aloite ja pyydetään komissiota myötävaikuttamaan sen valmisteluun.

(10) Jäsenvaltiot ovat vahvistaneet virallisella sitoumuskirjeellä osallistumisensa tähän aloitteeseen.

(11) Kun väestörakenteen muutosta ja väestön ikääntymistä koskeva tutkimus suunnitellaan yhdessä, varmistetaan alan tutkimuksen koordinointi. Tämä myötävaikuttaa merkittävästi täydellä teholla toimivan eurooppalaisen tutkimusalueen rakentamiseen ikääntymisen alalla vahvistaen samalla Euroopan johtoasemaa ja kilpailukykyä alan tutkimuksessa.

(12) Tässä suosituksessa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että ne tekevät yhteistyötä ja että niiden toimet täydentävät tärkeimpiä asiaan liittyviä aloitteita (tietotekniikka-avusteista asumista koskeva yhteinen ohjelma [2] ja aktiivista ja tervettä ikääntymistä koskeva innovointikumppanuus), puiteohjelmasta tuettavaan tutkimusta ja kehitystä, erityisesti tieto- ja viestintäteknologian, terveyden ja sosiaalitieteiden alalla, sekä muita tutkimusaloitteita (esimerkiksi SHARE ERIC [3] ja ERA-AGE II [4]).

(13) Jotta komissio voisi raportoida asiasta Euroopan parlamentille ja neuvostolle, jäsenvaltioiden olisi raportoitava säännöllisesti komissiolle tämän tutkimuksen yhteissuunnittelualoitteen edistymisestä,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

1. Jäsenvaltioita kehotetaan kehittämään yhteinen näkemys siitä, miten unionin tasolla toteutettavalla yhteistyöllä ja koordinoinnilla voidaan edesauttaa väestörakenteen muuttumista koskevaan haasteeseen vastaamista ja hyödyntää sen myötä syntyviä mahdollisuuksia.

2. Jäsenvaltioita kehotetaan laatimaan yhteinen strateginen tutkimusohjelma, jossa vahvistetaan keskipitkän tai pitkän aikavälin tutkimustarpeet ja tavoitteet väestörakenteen muutoksen alalla. Strategisessa tutkimusohjelmassa olisi esitettävä toteutussuunnitelma, jossa vahvistetaan ensisijaiset tutkimuskohteet ja aikataulut ja eritellään toteuttamiseen tarvittavat toimet, välineet ja varat.

3. Jäsenvaltioiden olisi strategisessa tutkimusohjelmassa ja toimeenpanosuunnitelmassa:

   a) yksilöitävä millaisia tietoja olisi vaihdettava kansallisten ohjelmien ja tutkimustoimien osalta;

   b) vahvistettava yhteisiä ennakointitoimia ja teknologioiden arviointikykyä;

   c) vaihdettava tietoja, resursseja, parhaita käytäntöjä, menetelmiä ja ohjeistoja;

   d) yksilöitävä aloja tai tutkimustoimia, jotka hyötyisivät koordinoinnista, yhteisistä ehdotuspyynnöistä tai resurssien yhdistämisestä;

   e) määriteltävä, miten d alakohdassa tarkoitettujen alojen yhteistutkimus toteutetaan;

   f) otettava huomioon ikääntyvien muuttuvat tarpeet sekä heidän virallisten ja epävirallisten hoitajiensa tarpeet määriteltäessä ikääntymistä koskevien tutkimusohjelmien tavoitteita;

   g) tarvittaessa käytettävä olemassa olevia tutkimuslaitoksia yhteisesti tai kehitettävä uusia välineitä, kuten koordinoituja tietopankkeja tai malleja ikääntymisprosessien tutkimiseksi;

   h) rohkaistava julkista ja yksityistä sektoria parempaan yhteistoimintaan ja eri tutkimusryhmiä ja yrityksiä väestörakenteen muutosta ja väestön ikääntymistä koskevaan yhteiseen, avoimeen innovointiin;

   i) levitettävä tietoa, innovaatioita ja tieteidenvälisiä menetelmiä myös muihin maihin;

   j) luotava verkostoja väestörakenteen muutoksen ja väestön ikääntymisen tutkimukseen erikoistuneiden keskusten välille.

4. Jäsenvaltioita kehotetaan ylläpitämään väestörakenteen muutoksen ja väestön ikääntymisen alalla yhteinen hallintorakenne, jolle annetaan tehtäväksi vahvistaa yhteistyötä ja koordinointia koskevat yhteiset ehdot, säännöt ja menettelyt ja seurata strategisen tutkimusohjelman toteutusta.

5. Jäsenvaltioita kehotetaan toteuttamaan strateginen tutkimusohjelma yhdessä kansallisten tutkimusohjelmiensa kautta yhteistä ohjelmasuunnittelua koskevan neuvoston korkean tason ryhmän laatimien yhteisen ohjelmasuunnittelun toimintaedellytysten suuntaviivojen mukaisesti.

---

[1] 10246/10.

[2] Yhteispäätösmenettelyä koskeva raportti ja tiedote – http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language = en&type = IM-PRESS&reference = 20080121IPR19252

[3] http://www.share-project.org/t3/share/fileadmin/press_information/SHARE_ERIC-EN_upload.pdf

[4] http://futurage.group.shef.ac.uk/

6. Jäsenvaltioita kehotetaan kartoittamaan yhdessä komission kanssa komission aloitteita, joilla jäsenvaltioita voitaisiin auttaa strategisen tutkimusohjelman kehittämisessä ja toteuttamisessa, sekä koordinoimaan yhteiset tutkimusohjelmat muiden Euroopan unionin tämän alan aloitteiden, kuten aktiivista ja tervettä ikääntymistä koskevan innovointikumppanuuden ja tietotekniikka-avusteista asumista koskevan yhteisen ohjelman, kanssa.

7. Jäsenvaltioita kehotetaan raportoimaan komissiolle säännöllisesti tämän yhteissuunnittelualoitteen edistymisestä vuotuisissa raporteissa.

Tehty Brysselissä 11 päivänä heinäkuuta 2011.

Komission puolesta

Neelie KROES

Varapuheenjohtaja